

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě, složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **P. Č.,** proti žalované: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2011, č. j. 10 A 74/2010 - 86,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále také „stěžovatel“) se žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí České advokátní komory (dále „žalovaná“) ze dne 30. 11. 2009, č. j. 2737/09. Napadeným rozhodnutím žalovaná zrušila své rozhodnutí ze dne 3. 11. 2009 o určení advokáta stěžovateli, a to na základě žádosti určeného advokáta, z jehož podání ze dne 27. 11. 2009 vyplynulo, že stěžovatel advokátovi neposkytl součinnost nutnou k poskytnutí právní služby, odmítá s ním osobně jednat, uděluje advokátovi přísné direktivy a vyhrožuje mu postihem při nedodržení jeho příkazů.

[2] Městský soud stěžovatele vyzval usnesením ze dne 4. 8. 2011, č. j. 10 A 74/2010 - 80, opětovně k doplacení soudního poplatku z podané žaloby a toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 9. 8. 2011. Městský soud tak rozhodl poté, kdy Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 26. 7. 2011, č. j. 2 As 75/2011 - 71, zamítl kasační stížnost žalobce proti

usnesení městského soudu ze dne 30. 3. 2011, č. j. 10 A 74/2010 - 54, kterým městský soud žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků.

[3] Stěžovatel na výzvu k doplacení soudního poplatku reagoval žádostí o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku „*o jeden až dva roky*“. Žádost odůvodnil tím, že disponuje nepatrnými prostředky a našetření částky na soudní poplatek mu bude trvat měsíce až roky.

[4] Městský soud napadeným usnesením řízení o žalobě proti usnesení žalované z 30. 11. 2009 zastavil pro nezaplacení soudního poplatku. Vycházel přitom ze smyslu zákonné úpravy poplatkové povinnosti a důsledků jejího nesplnění. Městský soud zdůraznil, že stěžovatel neuspěl s žádostí o osvobození od soudních poplatků, nesplnil poplatkovou povinnost ani v dodatečné lhůtě, která mu byla soudem stanovena a chce lhůtu k zaplacení poplatku prodloužit také bez ohledu na legitimní očekávání žalované, že v přiměřené době bude zřejmé, zda její rozhodnutí je nebo není v souladu s právními předpisy.

[5] Stěžovatel reagoval na usnesení městského soudu přípisem o jedné větě znění „*Akt MěS v Praze na listu 66 je neopodstatněný /místo vydání rozhodnutí o žádosti o prodloužení lhůty k zastavení řízení/ a výklad ZSo P iracionální, v důsledku toho společensky nebezpečný, proto se navrhovatel domáhá kasace obou výroků usnesení ze 7. září, doručeném 14. září.*“ Městský soud toto podání vyhodnotil jako kasační stížnost a věc předložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí.

[6] Žalovaná se ve vyjádření k této kasační stížnosti ztotožnila s argumentací městského soudu a připomněla také hodnocení jednání stěžovatele v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 2 As 75/2011 - 71, jako způsob, kterým žalobce své soudní spory (proti žalované) vede a jaká je podstata těchto sporů: „*Podstatou už dávno není tvrzená ochrana práv stěžovatele, ale samo vedení sporu.*“

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Z citovaného návrhu stěžovatele je zcela zřejmé, že se pohybuje z formálního i obsahového hlediska na samotné hranici projednatelnosti. Nejvyšší správní soud nicméně nemohl přehlédnout, že se jedná o podání právě tohoto stěžovatele, jehož desítky, resp. dokonce stovky dalších podání mají obdobný obsah a lpění na formálních náležitostech a větší obsahové srozumitelnosti cestou výzev k odstraňování vad návrhu by v tomto případě neodpovídalo zásadě hospodárnosti řízení. Proto Nejvyšší správní soud přezkoumal toto podání stěžovatele s ohledem na jeho obsah jako kasační stížnost.

[8] Jakkoliv stěžovatel neoznačil žádný kasační důvod, zaměřil se Nejvyšší správní soud v dalším toliko na případné naplnění kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., jelikož je přezkoumáváno usnesení městského soudu, kterým bylo zastaveno řízení, což je právě situace, na kterou speciálně dopadá právě citovaný kasační důvod.

[9] Co se týká podmínek řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud netrval s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Z dřívější judikatury tohoto soudu totiž vyplývá i pro posuzovanou věc závěr, že problematika zaplacení soudního poplatku (případně povinné zastoupení účastníka) je

odvislá od posouzení relevantních hledisek v jejich kontextu. Nelze přehlédnout, že stěžovatel neuspěl s žádostí o osvobození od soudních poplatků a zdůvodněním napadeného rozhodnutí městského soudu je právě důsledek toho, že stěžovatel soudní poplatek nezaplatil. V takovém případě by se uplatňováním požadavku na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost jen řetězil problém, jenž má být rozhodnutím o této kasační stížnosti vyřešen (viz rozsudek ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37; k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77).

[10] K podstatě kasační stížnosti soud konstatuje, že není důvodná. Zaplacení soudního poplatku totiž představuje způsob, jakým se účastníci zčásti podílejí na nákladech soudních řízení. Nejde přitom o povinnost fatálně vázanou na navrhovatele úkonu, neboť zásadně tato povinnost finálně stíhá toho účastníka, který nebyl v řízení úspěšný. Zákon pamatuje také na to, aby účastníku řízení nebylo formálním lpěním na splnění primární poplatkové povinnosti neodůvodněně omezeno jeho právo na soudní ochranu. K tomu slouží institut osvobození od povinnosti platit soudní poplatek, vázaný ovšem na zákonem stanovené podmínky. Těmto podmínkám stěžovatel nedostál, a proto mu také osvobození od soudních poplatků nebylo přiznáno. Tomuto závěru předcházelo řádné řízení, ve kterém stěžovatel využil všech zákonem předvídaných prostředků a v úvahu byly vzaty i další relevantní skutečnosti. Tím byl vyčerpán prostor pro výjimky z obecné povinnosti navrhovatele zpoplatněného úkonu hradit soudní poplatek zároveň s podáním zpoplatněného návrhu - § 4 odst. 1, písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích – případně v dodatečné lhůtě, kterou k tomu určí soud. Prostor pro další rozvíjení výjimky z poplatkové povinnosti zákon neobsahuje a není k tomu ani žádný důvod, neboť veškeré důvody pro případné osvobození od poplatkové povinnosti, vždy vázané na existenci zákonných podmínek, byly předcházejícím řízením vypořádány.

[11] Pro připomenutí Nejvyšší správní soud dodává, že městský soud stěžovateli právem nepřiznal osvobození od soudních poplatků z důvodu, že stěžovatel tohoto institutu zneužívá, zatímco hmotné překážky na jeho straně zde nehrály relevantní roli. K takové situaci viz rozsáhlou argumentaci Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 26. 7. 2011, č. j. 2 As 75/2011 - 71, také v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 - 46, případně v nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2003, sp. zn. II. ÚS 119/01, N 47/30 SbNU 9, dostupný na http://nalus.usoud.cz).

[12] Městský soud rozhodl napadeným usnesením v době, kdy všechna shora zmíněná hlediska byla vzata v potaz při rozhodování o tom, zda žalobce má nárok na osvobození od soudních poplatků. Po vyřešení této otázky již městský soud nemohl dělat nic jiného, než žalobce vyzvat k zaplacení soudního poplatku v dodatečné lhůtě, jejíž přiměřené trvání jednoznačně a právem určil ve výzvě k zaplacení poplatku. Stěžovatel neměl jinou volbu, než soudní poplatek zaplatit nebo vzít na vědomí, že řízení bude zastaveno. Stěžovatel se proto mýlí, pokud namítá, že městský soud měl nejprve rozhodnout o jeho žádosti o odklad lhůty k zastavení řízení. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že důvodnost takového požadavku z ničeho nevyplývá. Požadavek není přijatelný z ústavního hlediska, neboť jeho jediným důsledkem by byl vznik neodůvodněných průtahů řízení, tedy porušení významného práva účastníků na rozhodnutí věci v rozumné době. Požadavek stěžovatele trpí nepřípustnou neurčitostí a nepřiměřeností a nemá oporu v zákoně o soudních poplatcích. Městský soud tedy ve skutečnosti neměl právo ani možnost k požadavku

stěžovatele přihlížet bez toho, že by sám porušil Ústavou a zákonem určenou povinnost věc projednat a v rozumné době rozhodnout.

[13] Nejvyšší správní soud dospěl v této věci k závěru, že městský soud odůvodnil své rozhodnutí o zastavení řízení srozumitelně jediným možným způsobem, totiž odkazem na zákonné důsledky nezaplacení soudního poplatku, zčásti také argumentací Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 26. 7. 2011 (viz odst. [11]). Nejvyšší správní soud opět zdůrazňuje, že stěžovatel institut výjimky z povinnosti zaplatit soudní poplatek zneužívá, jeho snahou již není vyřešení samotného sporu, nýbrž neustálé zpochybňování jednotlivých úkonů žalované i soudu. Za takové situace stěžovatel nemůže očekávat, že jeho subjektivistické vnímání práva a způsob vedení sporu budou ještě podporovány prostředky ze státního rozpočtu.

[14] Usnesení městského soudu proto rozhodně nepředstavuje neopodstatněný či dokonce excesivní výklad zákona o soudních poplatcích. Toto usnesení vyplývá ze zákona a následuje předcházející kvalifikovaný závěr o nesplnění podmínek pro přiznání osvobození stěžovatele od povinnosti platit soudní poplatky. Napadené usnesení městského soudu je v souladu se zákonem správné a přiměřeně reagující na společensky a právně neobhajitelné chování stěžovatele. Kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (nezákonnost usnesení městského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku) tedy rozhodně naplněn nebyl.

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost se shora uvedených důvodů zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[16] O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaný v řízení plně úspěšný sice byl, nicméně mu nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti, a proto mu soud právo na jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu